

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

до здачі екзамену для студентів магістрів
спеціальності 081 «Право»
денної та заочної форм навчання з навчальної дисципліни
«Охорона і захист корпоративних прав та інтересів»

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика захисту в корпоративному праві. Співвідношення категорій захисту та охорони прав учасників юридичних осіб корпоративного типу. Форми захисту корпоративних прав.

Тема 1. Теоретичні підходи до розуміння поняття захисту корпоративних прав.

Основні підходи у питанні визначення природи захисту суб'єктивного права. Ознаки категорії захисту прав учасників корпорацій. Концепції розуміння права на захист.

Загальнотеоретичні підходи до поняття «право на захист» і «захист прав».

Співвідношення понять “охорона” та “захист” корпоративних прав.

Реалізація охоронних механізмів на етапі створення та подальшої діяльності корпорації.

Тема 2. Категоріальне визначення та сутність форм захисту корпоративних прав

Співвідношення понять “способи”, “засоби” та “форми” захисту суб'єктивних прав. Наукові погляди на визначення форм захисту суб'єктивних прав.

Характеристика загальноприйнятих класифікацій форм захисту.

Поняття та види форм захисту корпоративних прав. Встановлення розуміння форм захисту як зовнішньої характеристики того, яким саме чином реалізується той чи інший спосіб захисту порушених, невизнаних чи оспорюваних прав, в тому числі і прав учасників корпорації. Поділ форм захисту корпоративних прав в залежності від суб'єкта захисту на юрисдикційну (судову та позасудову) та неюрисдикційну (самозахист).

Визначення критеріїв вибору оптимальної форми захисту прав учасників корпорації.

Тема 3. Неюрисдикційна форма захисту корпоративних прав. Інструментарій реалізації

Законодавче визначення та доктринальне розуміння категорії самозахисту. Характерні ознаки неюрисдикційної форми захисту.

Специфіка реалізації самозахисту при вирішенні корпоративних конфліктів. Порушення, невизнання чи оспорювання корпоративних прав, а також реальна загроза такого порушення як підстави для застосування самозахисту учасниками корпорацій.

Новели законодавства щодо розширення механізмів захисту учасниками товариств своїх корпоративних прав в позасудовій формі.

Практичне застосування засобів захисту корпоративних прав в неюрисдикційній формі: заяви, клопотання, скарги, договору чи бюлетеня для голосування на загальних зборах товариства.

Тема 4. Юрисдикційна форма захисту корпоративних прав. Вирішення корпоративних конфліктів за рішенням суду

Захист прав із участі в корпорації у судовому порядку.

Поняття та межі корпоративного спору. Розширення компетенції господарських судів щодо вирішення спорів між господарським товариством та його посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, завданих такою посадовою особою господарському товариству її діями (бездіяльністю).

Проблематика підвідомчості корпоративних спорів. Визначення підсудності корпоративних справ.

Форма і зміст позовної вимоги про захист порушеного, невизнаного чи оспорюваного корпоративного права. Механізм непрямого (похідного) позову як ефективний засіб оптимізації процесу врегулювання конфлікту. Сучасний погляд судових інстанцій на нетрадиційні для господарського процесу засоби захисту.

Змістовий модуль 2. Способи захисту корпоративних прав. Види, правова природа та форми реалізації.

Тема 5. Теоретичні підходи до розуміння поняття способів захисту корпоративних прав.

Основні підходи у питанні визначення природи способів захисту суб'єктивного права. Ознаки способів захисту прав учасників корпорацій. Проблематика структуризації способів захисту корпоративних прав в межах конкретної форми захисту.

Критерії визначення оптимального способу захисту прав учасників

корпорації. Комплексність застосування способів захисту як характерна ознака механізму припинення порушення корпоративних прав чи їх відновлення.

Сутність, види та порядок реалізації способів захисту корпоративного інтересу. Визнання права як спосіб захисту інтересів учасників корпоративних правовідносин.

Співвідношення понять “способи” та “засоби” захисту. Правова природа та порядок застосування засобів захисту як інструментарію з реалізації способів захисту корпоративних прав. Розгляд основних вимог до форми позовної заяви, претензії, заяв та скарги.

Тема 6. Види та особливості класифікації способів захисту корпоративних прав.

Проблематика співвідношення універсальних способів захисту суб'єктивних цивільних прав та спеціальних, передбачених корпоративним законодавством.

Характеристика загальних способів захисту, передбачених Цивільним кодексом України. Вузькокорпоративні способи захисту прав учасників корпорацій.

Питання вичерпності переліку способів захисту корпоративних прав. Концепції вузького і широкого тлумачення переліку способів захисту прав учасників товариств. Актуальний погляд судової практики на дану проблематику.

Класифікація способів захисту за предметом та методом захисту, видом порушеного права, за критерієм результату на який розраховано їх застосування, залежно від правового статусу суб'єкта захисту тощо.

Поділ способів захисту за критерієм форми на юрисдикційні та неюрисдикційні способи захисту прав учасників корпорації.

Тема 7. Способи неюрисдикційної форми захисту корпоративних прав.

Загальна характеристика способів неюрисдикційної форми захисту.

Порушення, невизнання чи оспорування корпоративних прав, а також реальна загроза такого порушення як підстави для застосування самозахисту учасниками корпорацій.

Поняття способів самозахисту корпоративних прав, особливості застосування.

Основні позасудові способи захисту корпоративних прав. Набуття власником привілейованих акцій права голосу по питаннях повістки дня. Виключення учасника з товариства, проблематика порядку реалізації. Вимога

про викуп акцій товариством, іншими учасниками, мажоритаріями. Вихід учасника з товариства як спосіб самозахисту.

Тема 8. Способи судової форми захисту прав учасників корпорації

Способи захисту, застосування яких підтверджує або посвідчує право, змінює або припиняє правовідношення. Підстави та порядок ефективного застосування визнання права на акцію (частку) як способу захисту корпоративних прав. Проблематика співвідношення зобов'язального характеру примусового виконання обов'язку в натурі як способу захисту та правової природи корпоративних правовідносин. Присудження до виконання корпорацією обов'язків з виплати учаснику (члену) дивідендів, кооперативних виплат та виплат на паї, вартості частки (паю) при виході з товариства (кооперативу), ліквідаційної квоти як основа гарантій реалізації майнових прав учасника. Процедура захисту переважного права шляхом заявлення позовів про переведення прав та обов'язків покупця на частки (акції) товариства. Припинення правовідношення шляхом виключення учасника з товариства на підставі рішення суду: перспективи впровадження.

Способи захисту, застосування яких попереджує або припиняє порушення прав учасників корпорацій. Порядок та підстави реалізації вимоги про визнання неправомірною відмови депозитарної установи від внесення змін до системи депозитарного обліку. Заявлення позову про зобов'язання юридичної особи надати необхідний акціонеру (учаснику, члену) обсяг інформації. Порядок визнання рішень загальних зборів акціонерів (учасників) господарського товариства недійсними. Строки та суб'єкти оскарження рішень загальних зборів.

Способи захисту, застосування яких відновлює порушене право чи компенсує втрати, завдані у зв'язку з порушенням правом. Підстави для визнання значних правочинів товариства недійсними. Уповноважені суб'єкти на звернення. Коло осіб, заінтересованих у вчиненні товариством правочину. Порядок визнання правочинів із заінтересованістю недійсними. Можливість визнання договорів між акціонерами (учасниками) недійсними. Позови про усунення наслідків недійсних правочинів: межі та порядок реалізації. Відновлення становища, яке існувало до порушення за неможливості застосування реституції. Новели законодавства у порядку відшкодування товариству шкоди, завданої посадовими особами товариства або контролюючим учасником. Суб'єкти звернення з вимогами про відшкодування шкоди товариству. Предмет доказування під час розгляду даної групи позовів. Застосування такого способу захисту цивільних прав та інтересів, як відшкодування моральної шкоди, у правовідносинах, що виникають у зв'язку з вчиненням корпоративних правочинів.

Тема 9. Захист корпоративних прав Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку України, нотаріусом

Повноваження Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку України у сфері захисту корпоративних прав.

Порядок розгляду НКЦПФР скарг осіб про поновлення прав та захист законних інтересів на ринку цінних паперів, порушених діями або бездіяльністю суб'єктів ринку цінних паперів, рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, установ та посадових осіб.

Застосування НКЦПФР санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

Звернення стягнення на корпоративні права за виконавчим написом нотаріуса: законодавче регулювання та порядок застосування. Особливості предмету застави.